

ЦАР В.І.
ст. гр. ОЕЕМ-22

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВА

У загальному організація економічної експертизи – це система методів, способів і засобів, які забезпечують оптимальне її проведення у відповідності з поставленою метою. Ми вважаємо, що трактувати організацію економічної експертизи доречно у широкому розумінні як систему заходів, що забезпечує роботу експертів, та у вузькому – як все те, що забезпечує вирішення конкретного експертного завдання. На наш погляд, незалежно від формулювання сутності організації економічної експертизи різними вченими-економістами, її однозначно слід трактувати як систему, яка складається із таких взаємопов'язаних елементів як: документи, реєстри, технічні засоби, персонал, механізм функціонування і процеси в системі.

У ході наукового дослідження в узагальненому виді під організацією ми будемо, з одного боку, розуміти систему, що відрізняється певними ознаками і має свої властивості, а з іншого – процес встановлення чи зміни системи та управління нею. Виходячи з цього, організація експертної перевірки визначає певний порядок її побудови з метою найповнішого задоволення потреб користувачів інформації експерта відповідно.

Організація обліку та економічної експертизи доходів підприємства залежить від багатьох чинників (факторів), які нами узагальнені у табл.1.

Інформаційну базу для економічної експертизи доходів підприємства формують такі документи як:

- наказ про облікову політику підприємства;
- первинні документи з обліку доходів, облікові реєстри, що використовуються для відображення господарських операцій з обліку доходів;
- акти та довідки попередніх перевірок, аудиторські висновки та інша документація, що узагальнює результати контролю;
- фінансова звітність.

Основна мета економічної експертизи доходів полягає в отриманні необхідних експерту-економісту доказів для формування його думки про повноту і достовірність інформації про доходи, відображену у

фінансовій звітності підприємства.

Таблиця 1

Основні фактори впливу на організацію обліку та аудиту доходів підприємства

Фактор	Вплив фактора
Галузь і вид діяльності	Склад доходів, розподіл обов'язків щодо їх реєстрації у документації, порядок нагромадження доходів у облікових регістрах, методика розрахунку фінансових результатів і порядок їх відображення у фінансовій звітності
Форма власності	Склад доходів і методика розрахунку фінансових результатів
Ціноутворення	Порядок формування і склад ціни продажу - доходу від реалізації
Стратегія розвитку	Склад доходів і методика розрахунку фінансових результатів
Обсяг діяльності	Розподіл обов'язків щодо формування доходів та їх обліку
Рівень автоматизації	Склад доходів і методика розрахунку фінансових результатів
Державне регламентування	Порядок нагромадження доходів в облікових регістрах підприємства
Рівень кваліфікації кадрів	Розподіл обов'язків щодо формування доходів
Матеріальне заохочення	Порядок нагромадження даних про доходи, витрати і результати діяльності підприємства

Розпочинається економічна експертиза доходів з розробки програми експертизи на стадії її планування. В подальшому експерт попередньо оцінює систему внутрішнього контролю, уточнює характер, часові рамки та обсяг експертних процедур по суті. У ході вивчення системи внутрішнього контролю експерт повинен отримати інформацію про встановлені у клієнта порядок реалізації продукції, робіт чи послуг і процедури контролю. Крім того, експерт може використовувати дані, отримані ним при оцінці системи внутрішнього контролю дебіторської заборгованості підприємства.

Слід зауважити, що система внутрішнього контролю має охоплювати такі стадії процесу реалізації:

- прийняття замовлень від покупців;
- визначення умов поставки та її санкціонування;

- документування процесу реалізації, відвантаження продукції;
- відображення виручки від реалізації і собівартості реалізованої продукції у системі обліку.

Основні етапи економічної експертизи доходів підприємства узагальнені на рис.1.

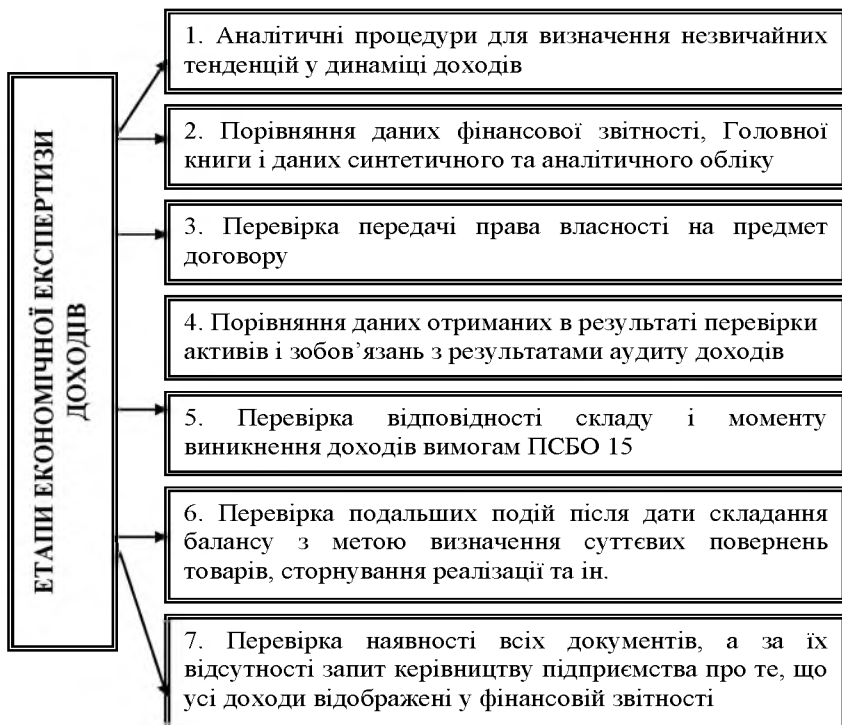

Рис.1. Етапи проведення економічної експертизи доходів

У ході економічної експертизи доходів основна увага експерта зосереджується на : ознайомленні з процесом виробництва і реалізації продукції; складанні плану перевірки доходів; спостереженні за процесом відвантаження продукції та особистою участю експерта у виконанні контрольних процедур; тестуванні системи внутрішнього контролю підприємства шляхом проведення тестів слабких місць; дослідженні документів, в яких зафіксовано факт відпуску продукції; тестуванні щодо відповідності доходів критеріям їх визнання; перевірці правильності відображення доходів в обліку, їх оцінки, визнання та ін.

Оскільки виручка від реалізації підприємства тестується на

«завищення», тому завданням експерта є упевнитися в тому, що цей показник у фінансовій звітності незавищений, а відображені в системі обліку операції реалізації дійсно мали місце і відносяться до періоду, що перевіряється. У випадку припущення експертом заниження виручки тестування проводиться у напрямку від первинних документів до записів у системі обліку.

З метою впевненості у правильності оцінки відображення доходу від реалізації у фінансовій звітності, експерту треба вибрати достатню кількість рахунків, виставлених покупцям, а далі звірити їх дані з умовами договорів, даними накладних і облікових реєстрів. Також доцільно перевірити правильність проведення арифметичного підрахунку підсумків за рахунками, виставленими покупцям. Експерт повинен звірити дані обліку з показниками звітності, що дасть йому упевненість у правильності відображення виручки від реалізації у фінансовій звітності.

Після перевірки достовірності показника доходу від реалізації, відображеного у фінансовій звітності, експерт повинен підтвердити, що всі суттєві дані правильно і повністю розкриті у примітках до фінансової звітності. Якщо експерт вважає, що інформація про реалізацію не розкрита чи розкрита в неповному обсязі, то він має встановити вплив цього факту на фінансову звітність в цілому та обговорити таке питання із керівництвом підприємства.

Література:

1. Адамик, О. В. Бази і сховища даних – інформаційний фундамент бухгалтерського обліку та аналізу // Економічні, управлінські, правові та інформаційно-технічні проблеми діяльності підприємств: колективна монографія/ за заг. ред. Л. М. Савчук, М. Фіц.– Дніпро: Герда, 2016.–528 с. ISBN 978-617-7097-58-6. – С. 330-341

2. Голяш І. Економічна експертиза: її сутність і роль у сфері контролю // Наукові економічні дослідження : теорії та пропозиції: міжн. наук.-практ. конф. – 2016. – С. 76-78

3. Романів С.Р., Голяш І.Д. Основні напрямки удосконалення правового регулювання судово-економічної експертизи в Україні // Мукачівський державний університет. – 2017

4. Саченко С., Черешнюк О. Економічна експертиза взаємовідносин підприємства зі споживачами // Приазовський економічний вісник. – 2017. – Випуск 2(02). – С. 159-163